

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2017.G.24, 9 november 2017

Bladluizen in wintergranen - Toestand 6-7 november 2017: Nog steeds hoge aantastingsgraad van bladluizen! Bladluisdruk op perceelsniveau blijven opvolgen!

Op 6 en 7 november werden door het LCG op verschillende locaties bladluistellingen uitgevoerd. Dit gebeurde in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg.

De waarnemingen gebeurden op 19 percelen wintergerst, 13 percelen wintertarwe en 1 perceel triticale (zie tabellen op blz. 2 en 3).

Op het merendeel van de onbehandelde percelen wintergerst die ook vorige week werden geëvalueerd werd doorgaans een (lichte) afname van de bladluisdruk vastgesteld. Terwijl er bij de wintertarwe op de meeste percelen eerder een status quo tot lichte toename van de bladluisdruk vastgesteld werd, op enkele percelen zelfs een belangrijke toename. De situatie lijkt echter sterk verschillend van perceel tot perceel. **Algemeen blijft de bladluisdruk echter hoog en vergt deze een nauwgezette opvolging per perceel.**

Op de percelen wintergerst is gemiddeld 15,9% van de planten bezet met minstens één bladluis, gaande van 2,8% tot maar liefst 47%.

Op de 14 percelen die deze en ook vorige week werden geëvalueerd, werd op 11 percelen (of 79% van de percelen) een afname van de bladluisdruk vastgesteld. Doch op iets meer dan de helft van deze percelen is de bladluisdruk nog steeds hoog tot zeer hoog, namelijk tussen 16,5% en 47% van de planten bezet met bladluizen! Op 2 percelen (of 14% van de percelen) is de bladluisdruk vergelijkbaar met vorige week en op 1 perceel was er zelfs een verdere toename van de bladluisdruk afgelopen week. Zelfs op percelen wintergerst gezaaid tegen half oktober komt er een hoge bladluisdruk voor, zoals te Geraardsbergen (zaai 12 oktober: 16,5% planten bezet met bladluizen) en te Poperinge (zaai 12 oktober: 18,3% planten bezet met bladluizen).

Op de percelen wintertarwe is gemiddeld 9,1% van de planten bezet met minstens één bladluis, gaande van 0% tot maar liefst 39%.

Op de 9 percelen die deze en ook vorige week werden geëvalueerd, werd op 3 percelen een afname van de bladluisdruk vastgesteld. Op 2 percelen is de bladluisdruk vergelijkbaar met vorige week en op 4 percelen is de bladluisdruk afgelopen week zelfs verder toegenomen. Ook in de wintertarwe worden grote verschillen tussen percelen waargenomen.

Net als in de wintergerst zijn er ook in de wintertarwepercelen met zaai rond half oktober die een hoge tot zeer hoge bladluisdruk vertonen, zoals te Zwevegem (zaai 18 oktober, 1e-2e blad, 13,2% planten bezet met bladluizen) en te Tielt-Winge (zaai 19 oktober, 1^e blad, met maar liefst 39% planten bezet met bladluizen!). Dit duidt echter op de hoge tot zeer hoge bladluisdruk dit najaar en het belang van controle van de percelen naar bladluizen toe.

Ook op vier percelen wintergerst met Argento zaaizaadbehandeling werden waarnemingen uitgevoerd. Op deze percelen kwamen er nagenoeg geen bladluizen voor.

WINTERGERST

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaai- en gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai- datum	6-7 november			30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg								
Kerkom-bij-Sint-Truiden	30/sep	4 ^e -5 ^e blad	47,0%	2	57,0%	63,1%	51,9%	niet beschut, grenzend aan plantages
Koninksem-1	13/okt	2 ^e -3 ^e blad	4,0%	1-2	7,5%	0,5%	-	niet beschut, grenzend aan cichorei
Koninksem-2	12/okt	3 ^e -4 ^e blad	2,8%	1-2	5,8%	1,0%	-	niet beschut, grenzend aan suikerbieten
Koninksem-3	11/okt	3 ^e -4 ^e blad	2,8%	1-4	6,3%	-	-	onbeschut
Sint-Lambrechts Herk-1	14/okt	2 ^e -3 ^e blad	8,3%	1-3	9,0%	0,8%	-	beschut langs houtkant
Sint-Lambrechts Herk-2	14/okt	2 ^e -3 ^e blad	5,5%	1-4	6,5%	0,8%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan maïs
Sint-Lambrechts Herk-3	14/okt	2 ^e -3 ^e blad	4,0%	1-2	7,8%	0,3%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan gras
Vlaams-Brabant								
Huldenberg	11/okt	3 ^e blad	4,3%	2	11,1%	5,3%	-	deels beschut
Tielt-Winge	27/sep	4 ^e -5 ^e blad	28,0%	4	56,5%	60,0%	54,0%	grenzend aan maïs, wintergranen, gras en bos
Tienen	9/okt	-	-	-	17,0%	9,5%	11,5%	deels beschut, langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen								
Bottelare	16/okt	-	-	-	34,0%	-	-	onbeschut langs maïs
Geraardsbergen	12/okt	3 ^e blad	16,5%	2	19,2%	6,3%	-	deels beschut
West-Vlaanderen								
Helkijn	12/sep	uitstoeling	29,2%	5	31,9%	36,2%	27,7%	naast maïstoppel
Zwevegem	6/okt	4 ^e -5 ^e blad	34,5%	3	45,8%	45,0%	19,3%	onbeschut langs maïs
Poperinge	12/okt	2 ^e -3 ^e blad	18,3%	2	12,0%	-	-	onbeschut, langs maïstoppel & suikerbieten
Brielen		3 ^e -4 ^e blad	30,5%	1	41,8%	9,5%	5,8%	grenzend aan bos
Regio kust								
Zuienkerke	17/okt	1 ^e blad	2,9%	2	-	-	-	onbeschut

WINTERTARWE

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	6-7 november			30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg								
Gingelom	16/okt	2 ^e blad	0%	0	0,4%	-	-	deels beschut langs bos, plantage, vanggewas
Rukkelingen-Loon	17/okt	2 ^e blad	2,0%	1-2	0,8%	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Veulen	19/okt	1 ^e -2 ^e blad	1,8%	1-2	0,5%	-	-	onbeschut, deels langs houtkant
Vlaams-Brabant								
Tielt-Winge	19/okt	1 ^e blad	39,0%	1	-	-	-	onbeschut langs gras en wintergraan
Webbekom	14/okt	2 ^e blad	0,5%	1	0,2%	-	-	deels beschut langs maïs en vanggewas
Oost-Vlaanderen								
Geraardsbergen	12/okt	2 ^e -3 ^e blad	10,9%	2	5,3%	0,4%	-	deels onbeschut
West-Vlaanderen								
Helkijn	7/okt	4 ^e -5 ^e blad	18,2%	2	-	16,3%	4,3%	naast maïs en bos
Otegem	3/okt	-	-	-	32,6%	45,8%	24,2%	niet beschut, naast suikerbieten
Zwevegem	18/okt	1 ^e -2 ^e blad	13,2%	2	3,9%	-	-	deels beschut
Poperinge	25/okt	1 ^e blad	0,8%	1	-	-	-	onbeschut langs gras
Reningelst	16/okt	-	-	-	2,0%	-	-	onbeschut langs vanggewas
Lo	18/okt	2 ^e -3 ^e blad	2,0%	1	3,5%	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Regio kust								
Houtem	5/okt	4 ^e blad	18,8%	2	-	15,2%	-	onbeschut
Gistel	5/okt	3 ^e blad	10,2%	1	16,5%	16,7%	-	onbeschut naast gras en vanggewas
Zuierenkerke	6/okt	4 ^e blad	1,5%	1	11,6%	14,0%	-	onbeschut

TRITICALE

TRITICALE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	6-7 november			30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium triticale	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
West-Vlaanderen								
Regio kust								
Leffinge	5/okt	4 ^e blad	4,4%	2	-	6,5%	-	onbeschut

1. Percelen wintergranen zonder zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

+ Percelen wintergerst zonder tolerante rassen ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

Het blijft **absoluut noodzakelijk alle percelen wintergranen** (wintergerst, wintertarwe, triticale, spelt) **te controleren van bij de opkomst op de aanwezigheid van bladluizen**. Deze perceelscontrole is absoluut noodzakelijk indien de omstandigheden gunstig zijn voor de bladluisaantasting zoals:

- graanpercelen in de nabijheid van maïsvelden; deze percelen moeten zeer goed opgevolgd worden. In percelen waar de opkomst van de granen zich vóór de maïsoogst situeert, is het zeer belangrijk de bladluisdruk goed op te volgen. Bovendien is nog steeds niet alle maïs geoogst, dit betekent dat tijdens de maïsoogst (zeker bij mooi weer) de bladluizen zich nog altijd kunnen verplaatsen naar de graanpercelen. Waakzaamheid is in deze situatie zeker geboden!
- aanhoudend zacht weer
De temperaturen overdag evolueren eind deze week, donderdag tot en met zaterdag, richting 10 graden en meer en situeren zich verder rond ongeveer 8°C. 's Nachts zal de temperatuur niet verder zakken dan 4°C. Vorst wordt niet onmiddellijk verwacht. Hierop kan nog niet gerekend worden voor het sterk afremmen van de bladluizen.
- beschut gelegen wintergraanpercelen,
- aanwezigheid in de directe omgeving van grassen, Japanse haver als groenbemester en graanopslag.

In de herfst wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het moment dat 5% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 5 planten op 100 planten (Bron: Livre Blanc "Céréales"-september 2014). Doch we weten in Vlaanderen niet hoeveel % van de bladluizen virusdragend is. In deze optiek adviseert CADCO (Wallonië) te behandelen vanaf het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis, dit is rekening houdend met een bepaalde virulentiegraad van de bladluizen (Bron: naar CADCO-Actualité-Céréales 24 octobre 2017).

Van de waarnemingsvelden wintergerst en wintertarwe zit net geen 50% van de percelen boven de behandelingsdrempel van 10%, en zit 54% van de percelen boven 5% bezettingsgraad. Hierbij zijn er zelfs percelen gezaaid rond half oktober met een hoge tot zeer hoge bladluisdruk en dit zowel in wintergerst als in wintertarwe! Deze bevindingen bevatten alle regio's (ook de kustregio)!

BSV Hauts-de-France (Frankrijk) adviseert eveneens te behandelen van het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis of aanwezigheid van bladluizen gedurende meer dan 10 dagen wat ook het % aangetaste planten is (Bron: BSV Grandes Cultures Hauts-de-France, 7 november 2017).

Wanneer niet behandeld wordt bij het bereiken van de schadedrempel kan er in dergelijke omstandigheden zware schade optreden aan het gewas!

Percelen wintergranen waar reeds een gewasbespuiting met een insecticide werd uitgevoerd

Op deze percelen dient de bladluisdruk opnieuw opgevolgd wanneer de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt. De toegelaten middelen zijn niet systemisch en bieden geen bescherming aan de nieuwe blaadjes gevormd na de behandeling, deze percelen kunnen opnieuw aangetast worden door bladluizen.

2. Rassen wintergerst tolerant ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

De rassen wintergerst die tolerant zijn ten aanzien van het dwergvergelingsvirus (Rafaela, Domino, ...) moeten niet met een insecticide behandeld worden, zelfs al worden er bladluizen waargenomen (Bron: Clovis Matton, Jorion/Philip Seeds).

3. Percelen wintergranen met specifieke zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

Op percelen wintergerst behandeld met Argento dient momenteel geen gewasbehandeling uitgevoerd te worden met een insecticide ter bestrijding van bladluizen (Bron: Bayer CropScience).

Info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be).

VOLGEND BERICHT: 16 november 2017

De LCG-Graanberichten worden per mail en per post verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-waarschuwingsberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting*
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem*
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee*
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent*
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren*
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge*
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas*
- het Proefcentrum Herent, provincie Vlaams-Brabant, te Herent*